

GEZ
(WEZ)

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

K O Ł O B R Z E G

1. Nazwa

BIBLIOTEKA

2. Czas powstania

1926 r.

(modernizm z elem. neobaroku)

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Widok frontowy bryły od strony wschodniej

Widok ogólny bryły od strony północnej

Widok ogólny bryły od strony tylnej, północno-zachodniej

Widok na elewację boczną południową

4. Adres (ulica, nr posesji)

Kołobrzeg
ul. Jana Frankowskiego 3
p-ta 78-100
nr dz. 163, obr. 12

5. Przynależność administracyjna

województwo **zachodniopomorskie**

powiat **kołobrzeski**

gmina **Miasto Kołobrzeg**

6. Formy ochrony

Inne:

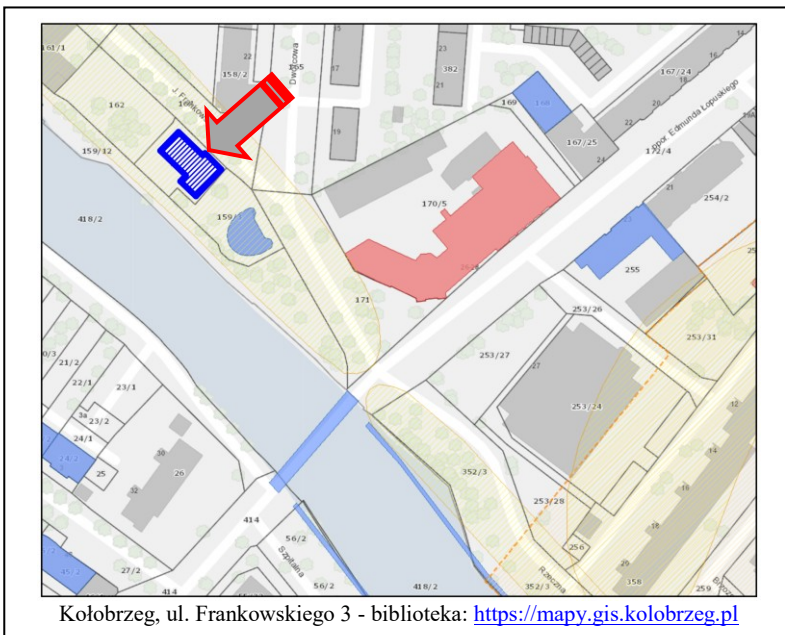
Obiekt ujęty w Gminnej Ewidencji Zabytków
na podstawie Zarządzenia Nr 87/14
Prezydenta Miasta Kołobrzeg
z dn. 21.10.2014 r.
(aktualizacja: zarządzenie nr 101/22
z dn. 26.08.2022 r.)

8. Historia, opis i wartości

Bibliotekę wzniesiono w 1926 r. z fundacji Harrego Hardera, kołobrzeżanina, który przed I wojną światową wyemigrował do Stanów Zjednoczonych, gdzie dorobił się znacznego majątku. Budynek, zaprojektowany przez inż. Henryka Göbela, oddano do użytku w 1927 r. W owym czasie były nowoczesną budowlą mieszczącą czytelnię, wypożyczalnię, salę odczytów, introligatornię, pomieszczenia administracyjne oraz magazynowe, mieszkanie służbowe dla dyrektora (na poddaszu) oraz stróża (w piwnicy). Budynek posiadał centralne ogrzewanie parowe. Księgozbiór liczył 14 tys. woluminów. Nie uległ zniszczeniu w 1945 r., do dziś pełni pierwotną funkcję.

Budynek wolnostojący, murowany jest z cegły na rzucie zbliżonym do litery „T”. Bryła prostopadłościenna, dwukondygnacyjna z wysokim podpiwniczeniem i mieszkalnym poddaszem, składa się z dwóch części nakrytych osobnymi dachami o prostopadłych kalenicach. Do korpusu głównego (przykrytego dachem trójspadowym) dostawiona jest część boczna - ryzalitowana i podwyższona o kondygnację mansardowego poddasza. Jest ona od frontu zamknięta trójkątnym tympanonem (z owalnym okulusem), od tyłu półszczytem z naczółkiem dachu. Połacie dachów obu części urozmaicone jednoosiowymi wystawkami z daszkami siodłowymi. Elewacje otynkowane (długie siedmio- i pięcioosiowe), z oszczędnym detalem tynkarskim ograniczonym do opasek okiennych, lizen wydzielających pola okien z gładkimi płycinami podokiennymi, gzymsów cokółowego i wieńczącego (uskokowo profilowanego), motywów floralnych w dekoracji szczytu fasady. Wejście główne (prowadzące do hallu głównego z klatka schodowa) podkreśla kolumnowy portyk, zwieńczony balkonem z ażurową, metalową balustradą.

Budynek w typie willi, wczesnomodernistyczny z odwołaniami do tradycji historycznej (elementy wystroju nawiązujące do klasycznego baroku). Wyróżnia się wysoką jakością wykonawstwa architektonicznego, a także wartością historyczną i niematerialną – jako siedziba instytucji inicjującej i kształtującej życie kulturalne Kołobrzegu.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Ogólny stan zachowania – bardzo dobry; obiekt pod ścisłą opieką właścicielską, zachował oryginalną formę bryły i kształty dachów, układ kompozycyjny i podziały elewacji oraz wystrój architektoniczny. Stolarki okien współczesne, powtarzają podziały historyczne. Zachowana historyczna stolarka drzwi głównych z nadświetlem zdobionym dekoracyjnymi szczeblinami.

Wnioski i zalecenia konserwatorskie:

- do rozważenia wpis obiektu do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego
- wszelkie prace budowlano-konserwatorskie winny być **uzgadniane** z MKZ w Kołobrzegu.

Obowiązuje zachowanie:

historycznej bryły, kompozycji i podziałów elewacji frontowej wraz z detalami wystroju architektonicznego, oryginalnych stolarek (okiennych, drzwiowych, balustrad schodów); w przypadku zniszczenia historycznej formy, przy wymianie wskazane jest odtworzenie pierwotnego kształtu i podziałów.

Oprac.: K. Wójcik, K. Tymbarski

10. Wykonanie karty
(autor, data i podpis)

**Biuro Dokumentacji Zabytków
w Szczecinie**
Maria Witek
10.2024

faksymile podpisu

11. Zatwierdzenie karty

(podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

* dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków